

1. ábra

Tegyük fel, hogy a kettősnyíl irányában forgó mágnes az ábrán látható mágneses teret hozza létre, a tekercs pedig a lap síkjára merőlegesen áll. A tekercs keresztmetszete arányos az A mérettel. Jelen kiindulási állapotban a tekercsen áthaladó fluxus:

$$\Phi = B \cdot A$$

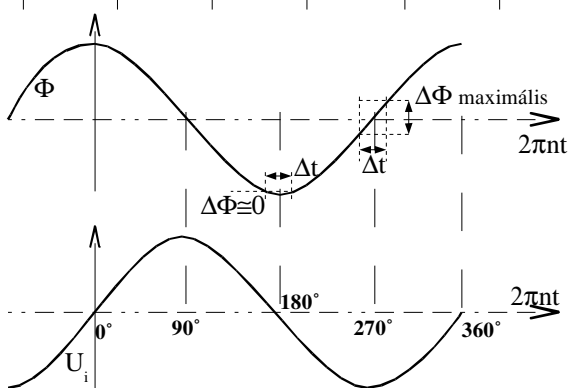
α szöggel elfordulva a tekercsen áthaladó fluxus csökken, mert a mágneses erővonalak szempontjából A felület helyett csak A' látszik:

$$\Phi' = B \cdot A' = B \cdot A \cdot \cos(\alpha)$$

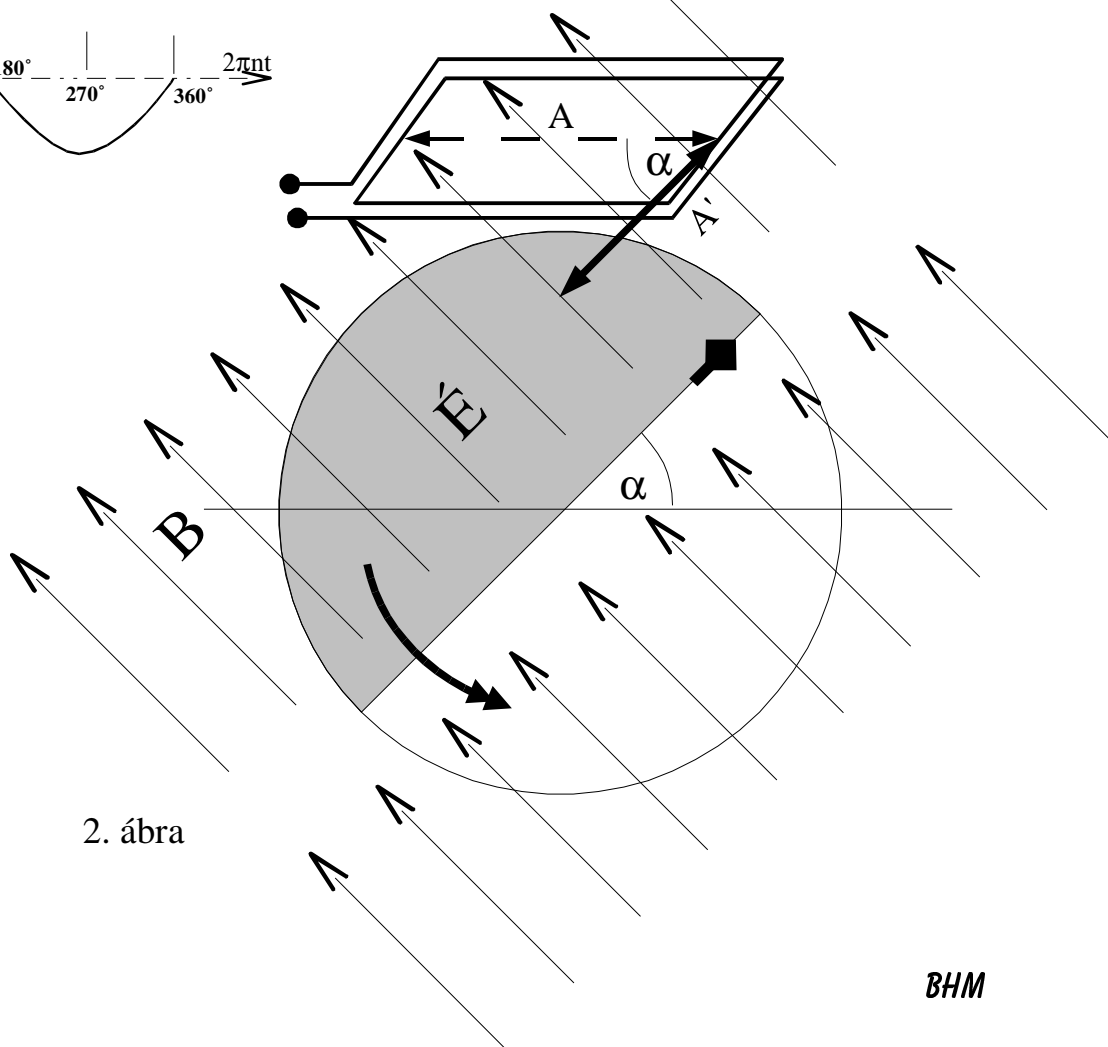
Ha a fordulatszám állandó, az α szög az idő függvénye $\alpha = \omega \cdot t = 2 \cdot \pi \cdot n \cdot t$. Az indukált feszültség arányos a fluxus változási sebességével, ami 0° és 180° környékén minimális, 90° és 270° környékén maximális, így:

$$U_i = -N \cdot \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} = -N \cdot B \cdot A \cdot \sin(2 \cdot \pi \cdot n \cdot t)$$

A feszültség pozitív maximumakor a négyzetes végű nyíl pontosan szemben van a tekercssel.

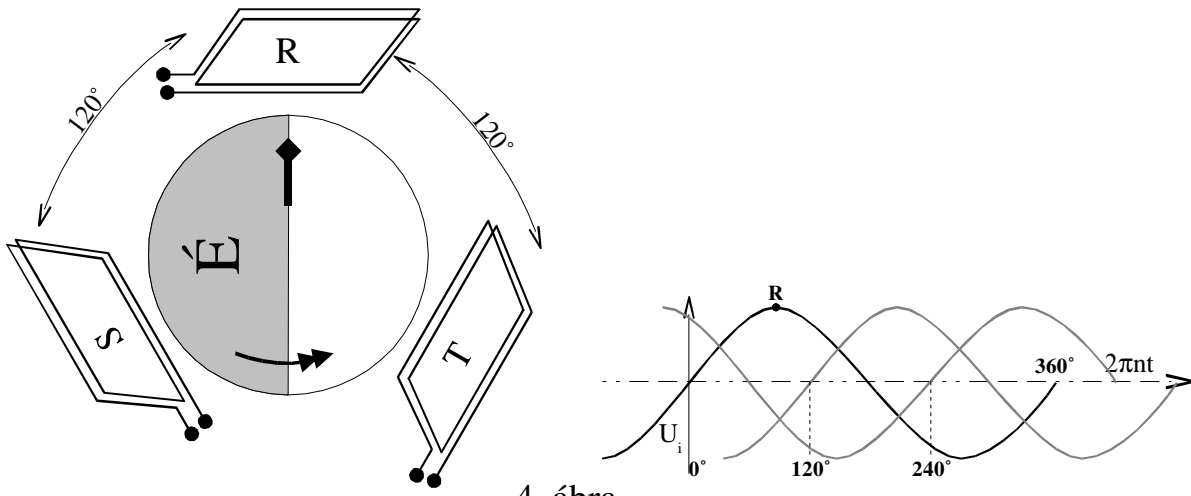
3. ábra

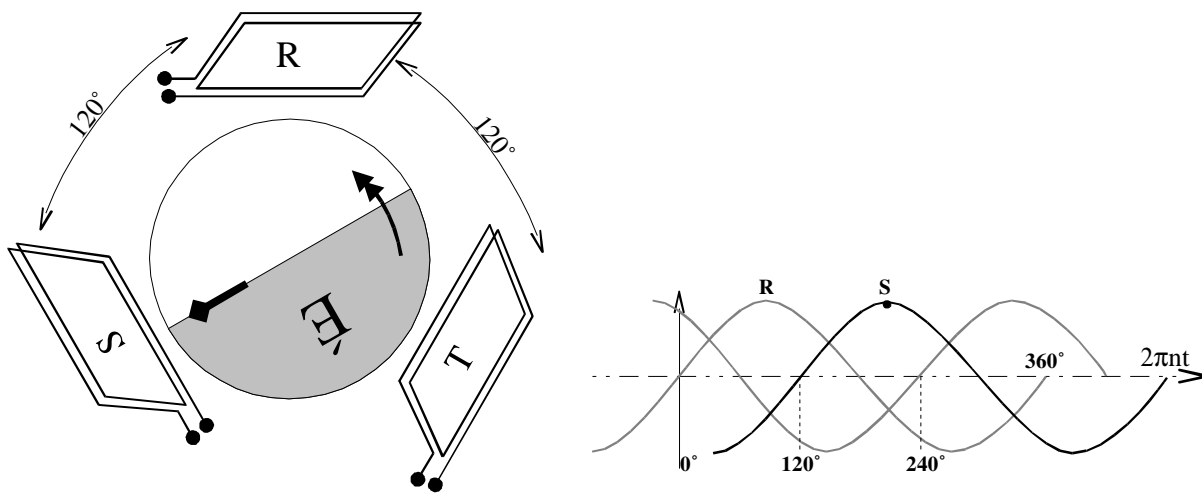
2. ábra

A 3 fázisú generátor

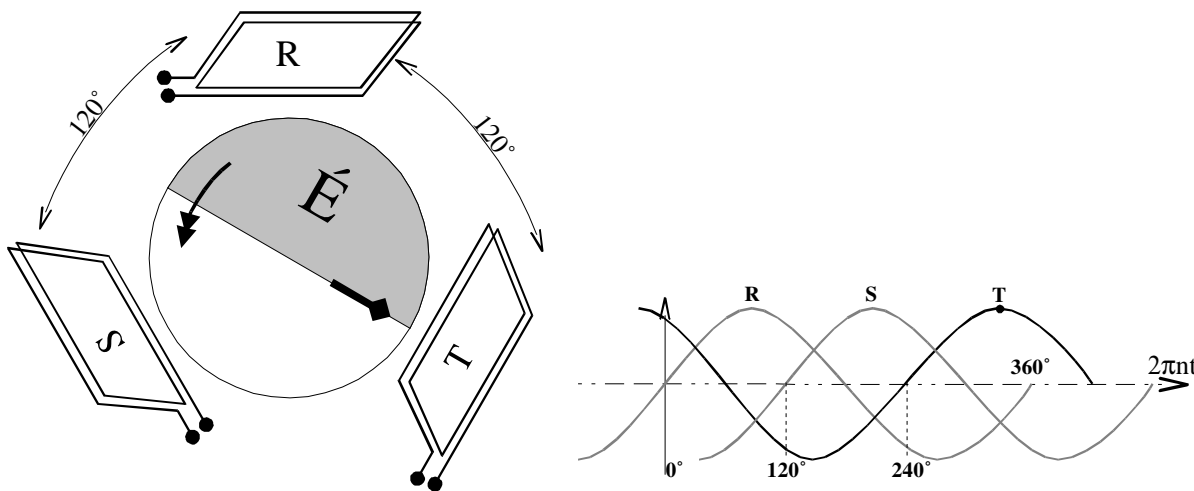
Az időfüggvények a 3 fázisú tekercsekben indukált feszültségeket mutatják, 3 jellemző helyzetben (mágnes irányának értelmezése az előző oldalon található), a görbéken az ábrához tartozó időpontot fekete kör jelöli meg. Látható, hogyan lesz térbeli elforgatásból időbeli elforgatás (amit fázistolásnak is neveznek).

4. ábra

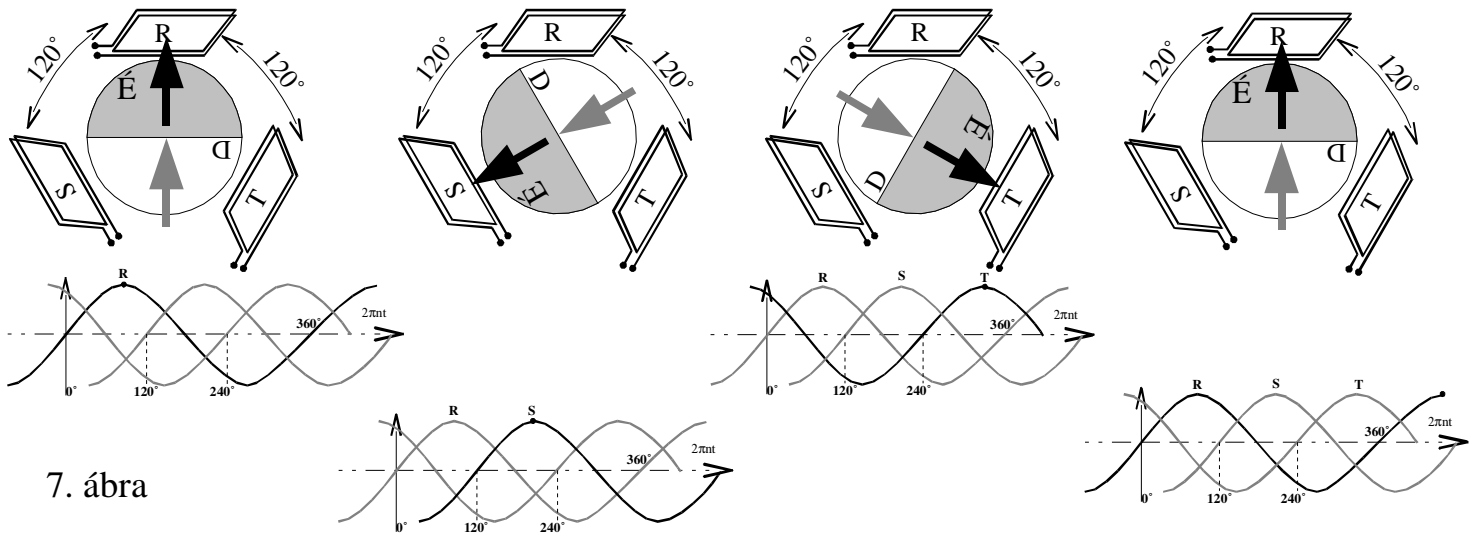
5. ábra

6. ábra

Forgó mágneses tér létrehozása, motorok

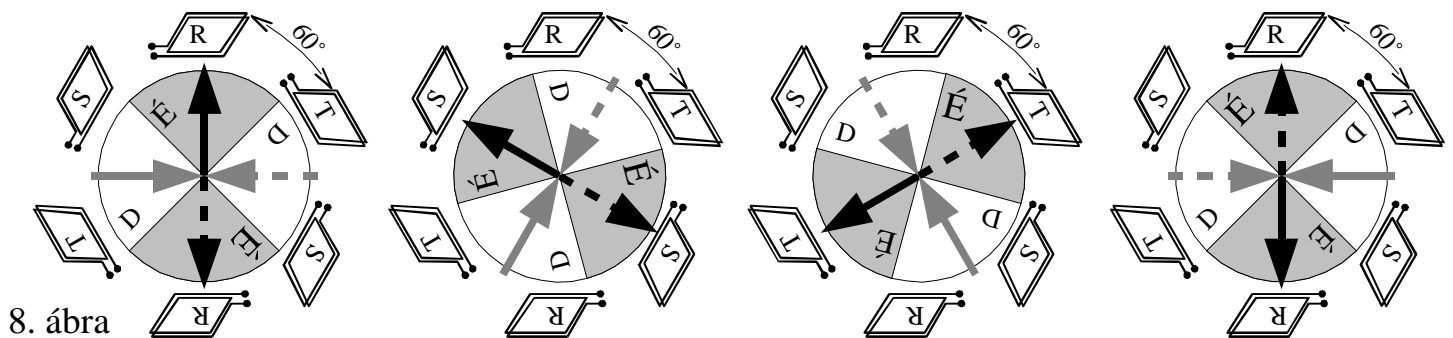
Ha az előző oldalon indukált feszültségeket másik 3 120°-ban elforgatott tercsre vezetjük, az átfolyó áramok azokban a feszültségsorrendnek megfelelő sorrendben mágneses mező jön létre, ami a geometriai elrendezés miatt forogni fog. Egy teljes kört a feszültség egy periódusa alatt tesz meg, azaz a mágneses tér fordulatszáma jelen esetben egyenlő a hálózati frekvenciával. A kialakuló mágneses térben a póluspárok (ÉD) száma 1 (az időfüggvények most a tekercsek áramát ábrázolják):

7. ábra

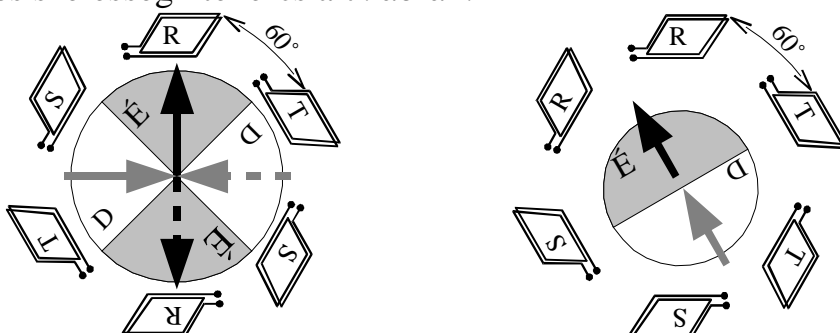
Ha a forgó mágneses térbe mágnest helyezünk, együtt fog forogni a mágneses térrel (szinkronmotor).

Ha minden tekercshez szemben is elhelyezünk egy másik tekercset amit ugyanazzal a feszültséggel táplálunk meg, akkor a feszültség egy periódusa alatt csak egy félfordulatot tesz meg a mágneses tér, azaz a mágneses mező fordulatszáma fele az előző esetéhez viszonyítva, míg a póluspárok (ÉD) száma 2 (az időfüggvények ugyanazok mint a 7. ábrán):

8. ábra

Általánosítva: a forgó mágneses mező fordulatszáma annyiad részére csökken a hálózati frekvenciának, amennyi a póluspárok (ÉD) száma 2. Ezt használják ki az ún. **Dalander** motorokban, ahol a póluspárok száma átkapcsolható, pl. egymással szemben lévő (póluspárok=2), vagy egymás melletti (póluspárok=1) tekercsre kapcsolnak azonos fázisfeszültséget. Utóbbi esetben a két szomszédos tekercs úgy viselkedik mint egy darab kétszeres szélességű tekercs a 7. ábrán.

9. ábra